Asia: U 64/2023 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta neuvoston direktiiviksi yritysten tuloverotusta Euroopassa koskevasta kehyksestä

Olli Ropponen

Elinkeinoelämän tutkimuslaitos Etla

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaosto

Helsinki, 21.11.2023

BEFIT-esityksen keskeinen sisältö:

- Komission direktiiviesitys COM(2023) 532 final (**BEFIT**) ehdottaa:

1) yhteisiä **laskentasääntöjä** yritysten tuloverotukselle EU-alueella
2) **konsernitasoisen** veropohjan muodostamista ja sen **jakamista** konsernin yritysten kesken

Lähtökohta

- **Monikansallisten** konsernien voittojen verottamisessa havaittu **hankaluuksia**
- EU:ssa **27** erillistä verolainsäädäntöä – **yhteensovittamisesta** seuraa mm.
  - **kilpailu**n vääristymistä yritysten välillä
  - verotuksen **epävarmuutta**
  - hallinnollisia **kustannuksia**
  - maiden välisiä **veroriitoja**
- Pyrkimys **yksinkertaistaa** yhteisöverotusta (yhdet säännöt sisämarkkinoille)
  - edesauttaa talous**kasvua** ja kannustaa **investoimaan**
- BEFIT-ehdotus **korvaa** aiemman C(C)CTB-ehdotuksen

Keskeisiä huomioita (yhteiset laskentasäännöt)

- Yritysten tuloverotukseen liittyvien **laskentasääntöjen** yhtenäistäminen vaikuttaa olevan perusteltua toteuttaa EU-tasolla, koska
  - ongelman juurisyy on eri verojärjestelmien **yhteensovittamisessa**
  - yksikään EU-maa **ei** kykene ratkaisemaan ongelmaa **yksipuolisilla** toimillaan
  - Laskentasääntöjen yhtenäistäminen on siis linjassa toissijaisuusperiaatteen kanssa (**subsidiariteetti**-periaate)

Keskeisiä huomioita (veropohjan jakaminen)

- **Konsernitasoiselle** veropohjalle ja sen **jakamiselle vähemmän perustetta**
  - Keskeinen peruste hallinnolliset **kustannukset** (vain 1 verottaja), toinen verotulojen tuominen EU:n **omiin varoihin**
- **Digipalveluja** tarjoavalle konsernille veropohjan uudelleenjakoa **voi perustella** veropohjien kohdentumisen hankaluuksilla (kauppaa voi käydä myös paikasta, jossa ei fyysisesti ole; vrt. Pilari 1)
- **Muille** konserneille verotusoikeuksien uudelleenjakamisen **perusteet hatarammat**
  - **Mikä** on **peruste** sellaiselle yritykselle, joka harjoittaa perinteistä liiketoimintaa paikan päällä?
- Esityksessä **poiketaan** myös muuten vastaavan kaltaisesta reformista (P1; miksi?):
  - BEFIT uudelleenallokoi **kaikki** voitot (ei ylivoitot) + liikevaihto**raja** 750 M€ (vs P1: 20 mrd.€)
  - Liikevaihtorajan valinta vaikuttaa reformin **verotuottovaikutuksiin** + raja voi muuttua
- **Investointien** näkökulmasta Suomi vähemmän houkutteleva matalammalla rajalla (vs 20 mrd.€)
  - Reformin keskeinen pyrkimys kannustaa **investoimaan**

Keskeisiä huomioita (jakokaava)

- **Siirtymäajanjakso** aikaväli 7/2028-6/2035
  - Verotuotot allokoidaan konsernin yritysten **verotettavien tulojen** osuuksien suhteissa
- Tämän jälkeen (tai mahdollisuuksien mukaan jo tänä aikana) pyrkimyksenä siirtyä kohti pysyvää **jakomekanismia**, joka voisi perustua jonkinlaiseen jakokaavaan
  - Jakokaavan **yksityiskohdat** voivat vaikuttaa suurestikin **Suomen** veropohjiin ja **verotuottoihin**
  - On mahdollista, että **jakokaavaan** ilmaantuu vastaavia komponentteja kuin oli aiemmin C(C)CTB-esityksessä (pääoma, työvoima, myynnit), jonka BEFIT-esitys korvaa
  - Osaa näistä komponenteista mahdollista sijoitella **strategisesti** kevyemmän verokohtelun saamiseksi
  - Jakokaavan komponentteihin liittyen tärkeä huomioida myös **muut** kuin staattiset vaikutukset

Keskeisiä huomioita (veroasteiden rooli)

- Ehdotus jättää **veroasteen** kansallisesti päätettäväksi
  - Ei saa alittaa efektiivisen veroasteen (ETR) **15 prosenttia**, jotta minimiveroastedirektiivin kanssa linjassa
- Veroasteen rooli voi korostua **verokilpailussa**, koska yhteiset säännöt rajoittavat **maakohtaisten tukien** käyttämistä
  - Reformi **muuttaa** näin verokilpailun uudenlaisilla tavoilla käytäväksi (veropohja vs veroaste)
  - Myös jäsenvaltiokohtaiset **oikaisut** mahdollisesti verokilpailun välineinä (+ hall. taakkaa)
- Aiheuttaa **epävarmuutta Suomen verotuotoille** useasta eri syystä:
  - Muiden maiden veroaste**reaktiot**
  - **Oikaisujen** tekemisen mahdollisuus
  - Tietämättömyys tulevien allokaatiosääntöjen (**jakokaava**) yksityiskohdista

Keskeisiä huomioita (pakollisuus)

- Järjestelmä on **pakollinen** liikevaihtorajan ylittäville konserneille, muille **vapaaehtoinen**
  - Seurauksena käytössä **kaksi järjestelmää** (nykyinen ja uusi) -> hallinnollisia **kustannuksia**
  - **Siirtymäajan** kustannukset pitkän aikavälin kustannuksia korkeammat (esim. poistosäännöt)
  - Ei ole selvää **pienentääkö** reformi edes **valtioiden** hallinnollista taakkaa, saati **yritysten**
  - Konserneilla kannustin liittyä **vapaaehtoisesti**, vain silloin, kun niiden verokohtelu **kevenee** (ml. konsernitason tappiontasaus)
    - Vapaaehtoisena liittyvät **pienentävät verotuottoja**
- Herättää kysymyksen siitä, tarvitaanko pakollisuutta – jos, **miksi**?
  - Jos **1)** yritysten hallinnolliset **kustannukset** pienenevät ja **2) tappiontasaus** hyödyttää, yritysten **kannattaa** liittyä järjestelmään **vapaaehtoisesti** -> **pakollisuutta ei tarvita**

Keskeisiä huomioita (periaatteellisia)

- Kaksi **periaatteellisempaa** seikkaa pistää ehdotuksesta esille:

1) Epäselvyyttä siitä, mitä kaikkea vallan siirtämistä koskevien komissiolle **delegoitujen säännösten** pohjalta voidaan **tehdä** ja mitä kaikkea se **koskee**

2) Myös BEFIT-tiimin (tutkinta/valvonta) **määrä**enemmistöiset päätökset poikkeama normaaliin käytäntöön (talousasioihin liittyvät päätökset vaativat **yksi**mielisyyden)
   - Sille on **syynsä**, miksi talousasioiden päätökset vaativat taakseen yksimielisyyden

Yhteenveto

- Yhteisten **laskentasääntöjen** muodostaminen vaikuttaa olevan **perusteltu**
- **Konsernitasoisen** yhteisen veropohjan muodostamiselle ja sen **jakamiselle** konsernin yritysten kesken vaikuttaa olevan **vähemmän** perustetta
  - Herättää kysymyksen siitä, toteutuuko **suhteellisuusperiaate** todella
  - Toiminnan tulisi olla **oikeasuhtaista**
  - Nyt tunnutaan tekevän **enemmän** kuin tarve, ja verrattain **kevyillä** perusteluilla

Elinkeinoelämän tutkimuslaitos

Puh. 09 609 900
www.etla.fi
etunimi.sukunimi@etla.fi

Arkadiankatu 23 B
00100 Helsinki